

**Ο Κάτω Όλυμπος
μέσα από τον φακό του Γιώργου Γιαννούκα**

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ Μ.Κ.Ο «ΔΡΥΑΣ»

Σωματείο για το περιβάλλον και τον πολιτισμό
Κάτω Ολύμπου, Ανατολικού Κισσάβου, Πηνειού και Τεμπών

Πρόεδρος	Αστέριος Χλωρός
Αντιπρόεδρος	Κατερίνα Κόσσυβα
Γραμματέας	Κιριάκος Τσίπης
Ταμίας	Σταματία Χλωρού – Αποστολού
Τακτικά μέλη	Έλλη Δαδιώτη Βαρβάρα Παναγιωτίδου, Σωτήρης Καραβασίλης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ

Κατερίνα Κόσσυβα, φιλόλογος, αντιπρόεδρος «ΔΡΥΑΣ»

Τα ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία αντλήθηκαν
από το βιβλίο του Γιάννη Μπασλή «Κρανιά Ολύμπου» (1990).
Το παρόν έντυπο εκδόθηκε από το Σωματείο «ΔΡΥΑΣ»
με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα ΕΤΕΡΓΣ του ΥΠΕΧΩΔΕ.

ISBN: 978-960-98665-3-8

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ | ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

«μουτζούρα»
Εικονογράφηση | Γιάννης Πέτρου
Σελιδοποίηση - Ψηφιοποίηση Φωτογραφιών | Δημήτρης Ντάνος
Ηλιοδώρου 12, 41222 Λάρισα
τ. 2410 539313 | φ. 2410 539314
www.moutzoura.gr | info@moutzoura.gr

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Γραφικές Τέχνες Εμμ. Λαβδάκης Ο.Ε.
7ον χιλ. Παλαιάς οδού Λαρίσης - Βόλου 415 00 Λάρισα
Τ.Θ.: 1120
τ. 2410 571273 | φ. 2410 571274

Ο Κάτω Όλυμπος μέσα από τον φακό του Γιώργου Γιαννούκα

Ο φωτογράφος Γιώργος Γιαννούκας αποτύπωσε με τον φακό του τη ζωή στον Κάτω Όλυμπο. Μας πρόσφερε μνήμες μιας ζωής όμορφης, ενός κόσμου ταπεινού και άξιου. Πολλοί από μας τον νοσταλγούμε. Αυτό σημαίνει πως δε χάθηκε. Τον κουβαλούμε μέσα μας και σημαδεύει τη ζωή μας. Εναπόκειται στην ευαισθησία μας ν'ανοίξουμε την ψυχή μας στη συλλογική περιπέτεια του τόπου μας.

Κατερίνα Κόσσυβα

Φωτογραφικά Αρχεία

Γιανούκας Γιάννης

σελ. 8-9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 47, 57, 69, 71β, 78, 79, 82, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100

Γεροβασίλης Χρήστος

σελ. 49, 81, 101

Βασβατέκη - Βλαχοστέριου Νέλλη

σελ. 24-25, 29, 39, 43, 37, 51, 60, 86, 89

Βλαχοστέριου Ευαγγελία

σελ. 48, 62-63, 76, 87, 97

Κατσούρα Τούλα

σελ. 33

Λουλούδης Αστέριος

σελ. 23, 58, 59, 67, 71α, 72, 73, 74, 90-91

Μπασλής Αθανάσιος

σελ. 40, 41, 42, 45, 50, 85

Ντάνος Δημήτρης

σελ. 46, 52, 54-55, 66, 68, 70, 84, 88, 92

Παρίση Καλλιόπη

σελ. 83

Σδούγκας Γιώργος

σελ. 26, 44

Ταμπακίδης Μίμης

σελ. 80

Τζόλης Δημήτρης

σελ. 53, 65, 75

Τσάτσαρης Χρήστος

σελ. 77

Φιλλιπίδη Μαρίκα

σελ. 61α, 61β

Χλωρού Ματίνα

σελ. 56, 64

Περιεχόμενα

Πρόλογος Δρυάς	7
Ο φωτογράφος Γιαννούκας	9
Η φωτογραφική τέχνη του Γιαννούκα	19
Η ζωή στον Κάτω Όλυμπο κατά τον 20ό αιώνα	25
Οικογενειακή Ζωή	47
Βάφτιση	50
Γάμος	52
Θάνατος	60
Κοινωνική ζωή	63
Καφενεία	66
Γιορτές και πανηγύρια	75
Χριστούγεννα - πρωτοχρονιά	76
Απόκριες	78
Άγιοι Θεόδωροι	80
Το Πάσχα	82
Πρωτομαγιά	84
Γιορτές του καλοκαιριού - Πανηγύρια	86
Αγροτικές Ασχολίες	91
Κτηνοτροφία - Γεωργία	92
Τρύγος	98

Πρόλογος Δρυάς

Τα απομεινάρια της ανθρώπινης δημιουργίας είναι τα χνάρια, οι μαρτυρίες, τα βήματα της εξέλιξης της ανθρώπινης πορείας στο χώρο και στο χρόνο. Είναι τεκμήρια μοναδικά και ανεπανάληπτα, είναι τα ιδιαίτερα στοιχεία που διαφοροποιούν τον κάθε τόπο και αποτελούν την πολιτιστική του κληρονομιά.

Η καταγραφή του πολιτισμού της καθημερινότητας, τροφοδοτεί την παράδοση και κρατά τις μνήμες άσβεστες ανά τους αιώνες. Η φωτογραφία, ως μέσον καταγραφής, απεικονίζει σκηνές από την καθημερινή ζωή καταγράφει την ανθρώπινη εξέλιξη στον συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Καταγράφει την ανθρώπινη δραστηριότητα, τις καθημερινές ασχολίες, δηλώνει το χρόνο και μεταφέρει τα ιδιαίτερα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την ταυτότητα του κάθε τόπου. Διαφυλάσσει τα σημάδια του πολιτισμού των προγόνων που μαρτυρούν την κουλτούρα τους και την ιστορία μας.

Ο Γιώργος Γιαννούκας μας πρόσφερε μνήμες μιας ζωής, μέσα από τη μαγεία της φωτογραφίας. Λαϊκός φωτογράφος, ο φωτογράφος του χωριού και της πόλης, φωτογραφίζει την καθημερινότητα σε γάμους και σε πανηγύρια, τον άνθρωπο στις χαρές του και στις ασχολίες του, και μεταφέρει με τη δουλειά του την παράδοση και την πολιτιστική μας κληρονομιά στις επόμενες γενιές. Οι φωτογραφίες του ξεχωρίζουν. Δεν είναι μια σκέπη καταγραφή μια απλή απεικόνιση. Βλέπει τα πράγματα μέσα από το φακό από τη δική του οπτική γωνιά. Αποτυπώνει στο χαρτί το μεράκι του, κάνοντας τη δουλειά του τέχνη. Αρκετές φωτογραφίες του στολίζουν τα σπίτια του Κάτω Ολύμπου. Η «ΔΡΥΑΣ» θεώρησε χρέος της να περισώσει και να μεταφέρει το έργο του Γιώργου Γιαννούκα στις επόμενες γενιές. Η επαφή με τις εικόνες του τόπου μας είναι πράξη μνήμης και σεβασμού. Με δυσκολία και με μεγάλη προσπάθεια κατάφερε να συγκεντρώσει ένα μικρό αλλά αντιπροσωπευτικό δείγμα δουλειάς του. Ο Γιάννης Γιαννούκας, γιός του καλλιτέχνη, μας εμπιστεύτηκε το μεγαλύτερο μέρος από το φωτογραφικό αρχείο του πατέρα του και τον ευχαριστούμε θερμά γι αυτό. Από σπίτι σε σπίτι κι από φίλο σε γνωστό συγκεντρώσαμε αρκετές φωτογραφίες, δυστυχώς οι περισσότερες φθαρμένες από το χρόνο και την υγρασία. Με τεράστια προσπάθεια και πολύ μεράκι κατόρθωσαν με ψηφιακή επεξεργασία να αναπαραγάγουν ένα ικανό μέρος ο Γιάννης Πέτρου και ο Δημήτρης Ντάνος.

Με την έκδοση αυτή συμβάλουμε θετικά στην ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Πιστεύουμε ότι η σωστή προβολή της εκτός από ηθικό χρέος είναι και συμφέρον για κάθε τόπο επειδή αποτελεί ανεκτίμητο και ατέλειωτο πλούτο. Είναι η κληρονομιά μας και σαν τέτοια οφείλουμε να την προστατέψουμε και να την παραδώσουμε ανέπαφη στις επόμενες γενιές. Μακάρι η προσπάθειά μας να συνεχιστεί. Ο πολιτιστικός πλούτος δεν είναι ιδιοκτησία κανενός. Ανήκει σ' όλους εκείνους που τον σέβονται, τον αγαπούν και αγωνίζονται για τη διάσωση και την προβολή του.

Αστέριος Χλωρός
Πρόεδρος «ΔΡΥΑΣ»

Ο φωτογράφος Γιαννούκας

Ο Γιώργος Γιαννούκας γεννήθηκε το 1920 στη Ραψάνη. Ήταν ένα από τα έξι παιδιά του Γιάννη Γιανούκα. Ο πατέρας του ήταν λευκοσιδηρουργός και πιλοποιός. Παράλληλα ασχολήθηκε και με τη φωτογραφία. Είχε μετατρέψει ένα δωμάτιο του σπιτιού του σε φωτογραφείο και ήταν ο πρώτος φωτογράφος της Ραψάνης.

Ο Γιώργος Γιαννούκας τελείωσε το δημοτικό σχολείο στη Ραψάνη κι ύστερα πήγε στ' Αμπελάκια, όπου φοίτησε στο σχολαρχείο. Τα σχολαρχεία της εποχής ήταν σχολεία οργανωμένα και πρόσφεραν στους μαθητές τους σημαντικές γνώσεις και καλλιέργεια. Αν σκεφτεί κανείς ότι τα περισσότερα παιδιά της εποχής δεν τελείωναν ούτε το δημοτικό σχολείο λόγω οικονομικών προβλημάτων, καταλαβαίνει ότι ήταν μεγάλη «τύχη» για το μικρό Γιώργο να φοιτήσει στο σχολαρχείο. Όμως οι ανάγκες της ζωής τον ανάγκασαν να πάει στη συνέχεια στο Βόλο, όπου δούλεψε σε μηχανουργείο.

Το 1937 η οικογένεια του Γιάννη Γιαννούκα κατέβηκε στη Λάρισα, όμως όταν ξέσπασε ο πόλεμος του '40 γύρισε στη Ραψάνη. Μαζί τους γύρισε και ο Γιώργος Γιαννούκας. Ζώντας με την οικογένειά του άρχισε να μαθαίνει τα μυστικά της φωτογραφικής τέχνης από τον πατέρα του. Τον έπαιρνε μαζί του και γύριζαν σ' όλα τα χωριά της περιοχής.

Στα δύσκολα χρόνια της γερμανικής κατοχής που ακολούθησαν, η ευαισθησία του δεν τον άφησε να μείνει αμέτοχος. Πήρε μέρος στο «Μηχανικό του Κάτω

Ολύμπου», που με τη δράση του έγραψε ιστορία και κατάφερε πολλά χτυπήματα στους Γερμανούς. Καθώς ήταν ψηλός, επιβλητικός και με λεβέντικη κορμοστασιά ήταν ένα απ'τα πιο γενναία παλκάρια του μηχανικού.

Όταν έφυγαν οι Γερμανοί, κατέβηκε με την οικογένειά του στη Λάρισα. Έστησε μια φωτογραφική μηχανή στιγμής, τη γνωστή «κάσα», πάνω σε ξύλινο τρίποδα στην κεντρική πλατεία κι έβγαζε το μεροκάματο. Ο πατέρας του έστησε τη δική του μηχανή στην πλατεία Ταχυδρομείου. Παράλληλα φωτογράφιζαν, όταν τους καλούσαν, και τις οικογένειες των συγχωριανών του που είχαν κατεβεί στη Λάρισα.

Ο Γιώργος Γιαννούκας παντρεύτηκε το 1948 τη Σταματία (Σταμουλιώ) Σδούγκα και απόκτησε 3 παιδιά, δύο κόρες και ένα γιο.

Διατηρούσε βέβαια ισχυρούς δεσμούς με την πατρίδα, όπως όλοι οι Ραψανιώτες. Αγόρασε μια μηχανή νέας τεχνολογίας, μια ρωσική Leika, και, με κάθε αφορμή, ανέβαινε για φωτογραφήσεις στη Ραψάνη και σ' όλα τα γύρω χωριά, από τους Γόννους μέχρι την Αιγάνη. Δε γίνονταν γάμος στην περιοχή χωρίς το κλαρίνο του Μαλλιάρρα και χωρίς το φωτογράφο Γιώργο Γιαννούκα. Φωτογράφιζε όλα τα γεγονότα της ζωής στον Κάτω Όλυμπο. Ήταν άνθρωπος πρόσχαρος και αγαπητός σ' όλους. Σ' όλα τα ξωκκλήσια, σ' όλα τα πανηγύρια, σ' όλες τις χαρές μα και στις λύπες ο Γιαννούκας ήταν παρών. Με ιδιαίτερη χαρά πήγαινε στα πανηγύρια και στα ξωκκλήσια

ή σε εκδηλώσεις που γίνονταν έξω από τα χωριά, γιατί αγαπούσε πολύ τη φύση. Δεν είχε ανταγωνιστές. Ήταν ο αγαπημένος φωτογράφος του Κάτω Ολύμπου. Όταν κάθονταν σ' ένα τραπέζι στην πλατεία, έφταναν από παντού τα κεράσματα για το Γιώργο.

Δυστυχώς το 1967 τον βρήκε μια αρρώστια, πάρκινσον, πολύ νέο και τον ανάγκασε σε 3 χρόνια να σταματήσει τη δουλειά. Η απουσία του ήταν αισθητή. Όλοι τον αναζητούσαν και τον θυμόταν. Πέθανε το 1992 σε ηλικία 72 χρονών. Τη φωτογραφική μηχανή και τον τρίποδα τα έδωσε στο θεσσαλικό θέατρο για τις ανάγκες μιας παράστασης και έκτοτε παρέμειναν στην κατοχή του.

Ο Γιώργος Γιαννούκας άφησε πίσω του ένα σημαντικό έργο ζωής, μια σπάνια τοιχογραφία του Κάτω Ολύμπου. Διέσωσε πλευρές της ζωής των κατοίκων του Κάτω Ολύμπου, διέσωσε τους τόπους και τις αποχρώσεις του ψυχισμού τους και μας παρέδωσε πορτραίτα προσώπων και τόπων, μέγιστη προσφορά στη Μνήμη που είναι αναγκαία για τη συνέχεια της ζωής.

Ο Γιώργος Γιαννούκας

